

Diversi Tractatus

Coloniae Agrippinae, 1629

Disputatio XV. An efficacia, quam diximus adesse exorcismis, & aliis medijs, quibus Ecclesia utitur ad pellendos dæmones: sit efficacia physica instrumentalis, an vero dumtaxat moralis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61359)

DISPUTATIO XV.

An efficacia, quam diximus ad esse exorcismis, & alius medijs, quibus Ecclesia utitur ad pellendos demones: sit efficacia physica instrumentalis, an vero dumtaxat moralis

ET videtur non esse physicā, quia illa vis seu efficacia, quæ supernaturalis esse supponitur, vel est corporalis, vel spiritualis: corporalis esse nequit: quia ad pellendos spiritus, nullius esset momenti: cum corpus non agat in spiritum, Neque etiam spiritualis esse potest: tum, quia in corpore residere non potest; præfata autem media corporalia sunt: tum, quia Doctor Angelicus, 2. 2. quæst. 178. artic. 1. ad 1. reputat impossibile principium operandi miracula (inter quæ eiectio dæmoniorum computatur) esse aliquam qualitatem habitualiter permanentem in anima: & potiori iure idem negaret de qualitate spirituali permanente in præfatis medijs.

Secundo, quia in efficacia horum mediiorum sæpe nullus intercedit effectus, qui per physicā efficientiam fiat: ergo non concurrunt ut instrumenta physica. *Antecedens probatur*, eo quod vel hic effectus sit in homine: quis autem sit non apparet: vel in dæmone: & hic potest esse motus localis, puta quia cogitur dæmon loco cedere, aut exire: nil enim aliud positivum fingi potest, quod in dæmone

fiat: hic autem effectus non semper fit. Aliquando enim solum impeditur dæmon ne noceat, vel ne tentet etiam si loco recedere non cogatur, & tunc intelligi non potest quis effectus physicus fiat in dæmone, aut quomodo impediatur per actionem physicam; sed solum per virtutem diuinam cogentem illum, vel subtrahentem concursum. *Confirmatur*, quando dæmones coguntur mutare locum aut recedere: moralimodo præcipiuntur, & obedire coguntur: dæmones enim probè percipiunt verba, & signa humana, & vim eis à Christo promissam, & præstitam: ergo effectus iste non fit physice, sed moraliter.

Tertio. Tota efficacia horum mediiorum ad fugandos dæmones maximè quæ est in rebus consecratis, fundatur in institutione & impetratione Ecclesiæ, quæ instituit exorcismos, ac res quasdam lacrauit, ac petijt à Deo eis virtutem conferri ad dæmones fugandos, ut patet ex formulis, quibus Ecclesia utitur in rerum quarundam sacratione, aut benedictione: ergo non potest esse virtus hæc instrumentalis physica.

Probaturs consequentia: quia si Ecclesia posset instituere, ut quibusdam rebus conferretur virtus instrumentalis alicuius effectus supernaturalis, & spiritualis, qualis est propulsio dæmonum: non est cur non posset instituere, ut eisdem rebus conferretur virtus instru-

men-

mentalis efficiendi gratiam, quod esset eas in sacramenta erigere. Hoc autem concedere plus quam falsum est: ergo, &c.

Quarto. Tota efficacia earum rerum nititur impetrationi Ecclesiæ, aut ministrorum eius; impetratio autem, maxime quando postulatur ea, quæ non sunt necessaria ad salutem, aut preces pro alijs funduntur: non est infallibilis, sed quandoque postulata conceduntur, quandoque negantur, ut vidimus alias quæst. 83, artic. 15. ergo licet Ecclesia quando quasdam res sacravit ad impugnandos dæmones, petierit à Deo illis conferri virtutem pellendi dæmones: non ob id continuo impetrauit, sed potius quandoque denegata fuit præfata virtus.

^{2.}
Suarez. Franciscus Suarez, ubi supra non vult admittere in exorcismis neque in alijs sacramentalibus efficaciam physicam, sed moralem; mouetur argumentis positis.

Pro decisione *præmitto*, non esse mihi in animo fuisse disputare subtiles quæstiones; per quid constituantur instrumenta physica ad effectus supernaturales agendos? Quid sit virtus physica instrumentalis ad eos perficiendos: Sitne qualitas? an diuina motio? & multa alia; quæ copiose disputant Doctores Scholastici agentes de Christi miraculis, & Sanctorum, ac de causalitate Sacramentorum nouæ legis; sed dumtaxat attingā ea, quæ præfati institu-

to deseruiunt; sequens doctrinam communiter receptam à Diui Thomæ discipulis.

Secundo præmitto, vim seu efficaciam physicam in hoc differre à morali tantum; quod physica re vera attingit effectum, qui ab eius causalitate pender in suo esse: moralis non item; verbi gratia, efficit aliquis miraculum mediante oratione, in oratione non ponimus vim physicam, quia oratio non attingit opus miraculosum, neque ab eius causalitate pender, sed impetrat oratio à Deo, ut illud miraculum efficiat; sicut preces meæ possunt mouere Paulū ut Petrum occidat; non tamen eam occisionem realiter producant, aut attingant, at vero ensis, quo Petrus occiditur instrumentum physicum est occisionis, quia re vera eam causat attingendo. His suppositis.

Dico primo. Exorcismi per efficaciam physicam instrumentalem pellunt dæmonia, ne hominibus noceant. *Probat.* Quando quis per exorcismos dæmonia fugat, ex potestate & imperio operatur, ergo physicè concurrat ad eam perficiendam fugam. Antecedens notum est ex præcedentibus. Et probatur consequentia; quia agere miracula ex potestate, est agere cooperando, ut egregie docet Diuus Thom. *quæstio. 6. de potentia* *artic. 4.* & probat ex Diuo Gregorio *in libro secundo dialogorum.* Quod si homo per exorcismos cooperatur Deo expellente principaliter dæmones; absque dubio phy-

D. Thom.
D. Greg.

sicè operatur, sicut & ipse Deus physice vt causa principalis expellit.

Vnde etiam desumitur secundum argumentum. Nam causæ instrumentales proportionantur principalibus, maxime si eis cooperentur: sed Deus in fugandis dæmonibus causa principalis physica est: ergo exorcismi, per quos adiuratores Deo coagunt, erunt causæ instrumentales physicae, id est effectum attingentes.

Tertio. Verba quibus Christus contulit Ecclesie suæ potestatem fugandi dæmones, vix explicari possunt proprie & in rigore, nisi posita efficacia physica, *Ecce (inquit Dominus) dedi vobis potestatem super spiritus immundos:* id est communico vobis eam potestatem, quam ego habeo: vt vos eijciatis sicut & ego. Et illud. *Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes,* id est instar eorum, qui calcant corporaliter res sibi subiectas: & Patres citati supra disputatione prima, dæmones torquemus flagris, cædimus, pellimus, reuicimus, & similia, quæ omnia proprie, & in rigore, nisi ponamus homines coagere simul cum Deo, ac Christo eiectionem dæmonum, vix interpretari possunt. Ad secundum Diui Augusti. celebrem regulam: verba sacra semper interpretanda sunt in propria & rigorosa significatione, nisi inde aliquod absurdum sequatur. Et huic regulæ innixi Doctores Scholastici sapientiores causalitatem physicam

D. Aug.

Sacramentorum adstruunt: & nos eos imitantes causalitatem physicam in exorcismis constituimus. Confirmatur. Si asseramus in exorcizantibus hanc causalitatem physicam, valde extollimus hominum dignitatem: dum ponimus eos coagere Deo ad profligandos terribiles ac potentissimos hostes: nec inde sequitur aliquod absurdum, cum omnes fateantur hanc causalitatem esse possibilem: ergo hæc causalitas asserenda est.

Quarto. Quando Sancti, aut quiuis alij miracula faciunt potestatiuè nulla præuia oratione; eos concurrere necesse est vt instrumenta physica: ergo idem dicendum est, quando potestatiuè pellunt dæmones. *Antecedens probatur* supposita sententia eorum, quos impugnamus asserentium cum Diuo Gregorio loco citato eos re vera instrumentaliter concurrere, & est expressa sententia D. Thom. qu. 6. de potentia artic. 4.

Quinto. Christus Dominus edebat eiectionem dæmonum, & quamplura alia miracula, vt causa instrumentalis physica. Ita asseritur à præfato Francisco Suarez. 3. part. quest. 13. artic. 2. ergo & homines per exorcismos pellentes dæmones, causæ instrumentales physicae erunt. *Probatur consequentia:* quia discrimen inter Christum, & nos sumptum ex maiore dignitate Christi, est operari miracula quasi ex habitu, nos vero

mini-

minimè: parum refert ad institutum præfens, quin imò potestas collata hominibus ad pellendos demones ad exemplar potestatis Christi data est.

5 *Sextò.* Si in exorcismis nõ ponitur efficacia physica, sed tantum moralis, non attingens effectum: ergo exorcismi non habent maiorem efficaciam ad fugandos dæmones, quàm incantationes Magorum, quibus diximus supra fugari aliquando dæmones. *Probatur consequentia,* sicut mediantibus exorcismis, & ad eorum præsentiam Deus fugat dæmonia: ita dæmones pellunt alios dæmones medijs incantationibus Magorum, vt ergo tribuamus maiorem efficaciam exorcismis, ponendum est eos habere efficaciam physicam attingentem effectus.

Dico secundò. Crucem Christi, reliquias Sanctorum, & nominis Iesu inuocationem fugate dæmones vt instrumenta Dei physica; probabile indico: sed non ita certò sicut de causalitate physica exorcismorum. *Prima pars probatur,* quia prædicta fugant dæmones citra meritum ipsi virtutum; & in dignitatem Christi & sanctorum cedit, quod Deo coagant in præfata dæmonum expulsionem, quod est esse instrumenta physica: ergo non est cur illis denegeretur. *Secundò.* Probabile est tria prænomina- ta multa alia mirabilia operari, vt Dei instrumenta physica: ergo idem dicendum est de expulsionem dæmoniorum: non est enim maior ratio de vno, quàm de alio. Antecedens ma-

nifestatum est supra, cum multa miranda facta fuisset retulimus per Christi Crucem, reliquias Sanctorum, ac Christi nominis inuocationem, vt mortuorum suscitatio, morborum curatio &c. Vix autem potest intelligi quomodo id egerint, nisi coagendo Deo ad ea mirabilia patranda. *Secunda pars asserti probatur,* quia non inuenio argumenta; quæ ita firmiter procedant ad stabiliendâ hanc physicam causalitatem in tribus præfatis, sicut inuenio in exorcismis. Confirmatur. Non extat de hac re Dei aut Christi promissio, neque determinatio Ecclesiæ, neque vlla ratio ad id cogens.

Dico tertio. Probabile censeo res sacratas, aut benedictas, & ab Ecclesia institutas ad pellendos dæmones, id operari vt instrumenta Dei physica. *Probatur;* quia in precationibus, quibus sacrantur; à Deo petit Ecclesia, vt cõferat hisce rebus virtutem pellendi dæmones: virtus autem hæc efficientiam physicam denotat: Deum autem exaudire Ecclesiam sponsam suam in his, quæ ex Christi placito Ecclesia instituit, iam iam paramus dicere in solutione ad quartum. *Secundò,* D. Thom. 3. par. 9. 83. art. 3. ad 3. *D. Thom.* ait in templo consecrato ratione sue consecrationis adesse quandam vim seu virtutem ad excitandum motum deuotionis in orantibus in templo consecrato. Et Caietan. *Caietan.* virtutem instrumentalem physicam interpretatur, & sequitur Dominicus *Soto* in 4. dist. 13. q. 2. art. 2. ergo in re-

bus consecratis ad effectum pellendi dæmones, probabile est ponere virtutem physicam instrumentalem ad id efficiendum, quæ nil aliud est, quàm diuina motio, quando Deus pellit dæmones, interueniente earum rerum sacratarum vsu.

Denique omnia argumenta, quæ attulimus, in præcedenti disputatione pro stabilienda causalitate rerum sacratarum ad fugandos dæmones, causalitatem physicam videntur stabilire, & idèd huc reuocanda sunt.

7 Primum argumentum militat in multis alijs: verbi gratia, in Sacramentorum causalitate, in miraculorum patratiōe, & huiusmodi: quare modò breuiter responderetur, eam virtutem, seu efficaciam non esse qualitatem, vt sentit Paludanus, neque esse potentiam actiuam obedientialem, vt ait præfatus Suarez: sed est motio quædam diuina, qua constituitur instrumentum in actu primo ad eijciendos dæmones, & est corporalis entitatiue: spiritualis virtualiter, quia ad effectum spiritua-lem datur: sed de hoc alijs locis citatis.

Paludan.

Suarez.

Ad secundum responderetur. Quando per exorcismos detinetur dæmon, ne molestus sit, sicut Deus cogit illum, ne molestus sit causalitate physica: sic & adiurantes medijs exorcismis, quia causa principalis, & instrumentalis debent proportionari. Itaque quando causa principalis physice operatur, & instrumentalis similiter. Secundo responderetur.

Quando nos ponimus in exorcismis causalitatem physicam ad pellendos dæmones, debet intelligi quando modus pellendi est attingibilis per veram actionem physicam, vt quando coguntur cedere loco, & obsessum deserere, vel quid simile. At verò quando modus prohibendi ne noceat non est attingibilis per veram actionem physicam: putà quia consistit in sola priuatione, aut negatione, vt in casu argumenti: tunc sola efficacia morali contenti sumus: & fortassis idem de causa principali, qui Deus est, dicendum: nam annihilationem fortasse non attingit physice: quia inattingibilis est per actionem physicam. Ad confirmat. respond. Operari liberè & per imperium ponit causalitatem moralem: sed non tollit physicam, vt videre licet in Deo, qui liberè, & per imperium multa operatur, physice, & moraliter. Sic dicimus de exorcizantibus, qui imperando demonibus causant fugam eorum moraliter, & physice. Etenim efficacia physica in attingendo effectum simul cum causa principali consistit, siue id fiat per imperium, siue quocunque alio modo.

Ad tertium respondeo, sicut supra, non esse mihi vtque aded certum, cætera media, quæ enarraui pellere dæmonia, habere efficaciam physicam: sicut est mihi certum de exorcismis. At cum non improbabiler idem de alijs asseruerim: responderetur ad argumentum, negando consequen-

quentiam: & ad probationem dicimus, instituere signa sensibilia causatiua gratiæ pertinuit ad fundatorem Ecclesiæ Christum, non ad dispensatores. De quo 3. part. quest. 94. At instituere signa sensibilia, quæ mediante oratione Ecclesiæ possent abigere dæmones, pertinere potuit ad dispensatores, gubernatores, & iudices Ecclesiæ, quos decuit ex eiusdem Christi placito instituere media, ut ones suæ liberarentur à lupis ferocissimis, dæmonibus.

Ad quartum respondetur, impetrationem orationum, quæ funduntur communiter esse iudicandam secundum eas communes conditiones, quas diximus, agentes de orationis efficacia, esse necessarias ad infallibilem impetrationem. At impetratio orationum fusarum ab Ecclesia pro instituendis ritibus, & Sacramentalibus quibusdam consecrandis, in ordine ad diuersos fines necessarios pro bona gubernatione Ecclesiæ: non alligatur præfatis conditionibus, quas diximus esse requisitas ad impetrationem infallibilem orationum. Ratio est, quia præfati ritus, & Sacramentalia licet in particulari non fuerint immediatè instituta à Christo Domino (ut egregiè docet Suarez ubi supra) tamen Christus Dominus reliquit potestatem Ecclesiæ suæ ea instituendi, ac consecrandi, & adinueniendi modos, quibus consecrarentur: ac proinde virtualiter promisit se Ecclesiam orantem ut ad fines suæ insti-

tutionis essent proficua exauditurum; ne esset inanis eorum Sacramentalium institutio, ac sacratio ad eos fines consequendos. Ad quid enim potestas ea sacrandi ad hos vel illos fines: si nullam aliam efficaciam haberent ad eos consequendos, nisi eam, quam donaret oratio æquè efficax, aut infirma, sicut aliæ orationes: cum sine illis possent fundi, aut quandoque impetrare, quandoque non.

Igitur ex Christi voluntate interpretatiua impetratio infallibilis est. Hanc autem potestatem Christum reliquisse colligimus: tum ab antiquitate, quia ab Apostolorum tempore constat huiusmodi Sacramentalia esse instituta: tum quia decuit ad bonam gubernationem Ecclesiæ, hanc fuisse Ecclesiæ Christi relictam potestatem. Quare verosimile putamus in consecratione earum rerum, quæ ad abigendos dæmones ordinantur, orantem Ecclesiam pro efficacia earum. Deum infallibiliter exaudire, ut quando oportuerit efficaces sint ad prædictum effectum. Et cum efficacia physica sit possibilis impetrari, & vergat in dignitatem Ecclesiæ eam impetrare: verosimile existimo eam impetrasse.

DIS.

Suarez.